

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๔

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน (นางรัชณี พลเชื้อ) ในคดีหมายเลขดำที่ ลต อบจ ๑/๒๕๖๗ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้ง และเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เพื่อให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้าน ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง และให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้คัดค้าน นายเอกภาพ พลเชื้อ และนายเอกรัฐ พลเชื้อ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๑๒๖ ตามคำวินิจฉัยของ กกต. ที่ ๒๘๒/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่แทนนายเอกภาพ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายเอกภาพมีกำหนดสืบปีนับแต่วันที่คำพิพากษา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ผู้คัดค้านเข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จัดขึ้นในแต่ละอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ดและมอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงขวัญ อำเภอธวัชบุรี และอำเภอทุ่งเขาหลวง อำเภอละ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนนายเอกภาพ และนายเอกรัฐ มอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอพนทอง อำเภอหนองพอก และอำเภอเมยวดี อำเภอละ ๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔)

บัญญัติเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในกรณีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง บทบัญญัติดังกล่าว จึงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษา ให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่ การที่ผู้คัดค้าน นายเอกภาพ และนายเอกรัฐ เข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด และผู้คัดค้าน กับนายเอกภาพได้กล่าวผ่านเครื่องขยายเสียงต่อผู้ร่วมงานถึงกรณีที่นายเอกภาพถูกตัดสิทธิทางการเมือง ประกอบกับผู้คัดค้านกล่าวว่าตนจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พฤติการณ์และพยานหลักฐานจึงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านมีความประสงค์ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดแทนนายเอกภาพ การให้เงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมแก่ชมรม กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ ผู้คัดค้าน จึงฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นเหตุให้ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผู้คัดค้านได้แย้งว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ผู้คัดค้านเข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งจัดขึ้นในแต่ละอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ด และมอบเงิน สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ยังไม่มีประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จึงยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากนั้นจึงมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ กำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ และกำหนดวันเลือกตั้งเป็นวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๕ การกระทำของผู้คัดค้านกับพวกจึงไม่เป็น ความผิด จะเป็นความผิดได้ก็ต่อเมื่อมีการกำหนดเวลาให้มีการเลือกตั้งในเขตหรือท้องที่ใดแล้ว เท่านั้น การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) กำหนดให้การหาเสียงเลือกตั้งกระทำได้ตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เป็นการบัญญัติกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ทันทีโดยยังไม่มีประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบถึงกรณีที่ ตำแหน่งว่างลงหรือวันที่มีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ พันวิสัยที่บุคคลทั่วไปจะทราบได้ ทำให้เกิด การได้เปรียบเสียเปรียบ ไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรม เป็นบทบัญญัติที่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษ การกระทำที่เกิดขึ้นก่อน และการที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่กำหนดช่วงเวลาการบังคับใช้ไว้ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน รวมทั้งการนำกำหนดเวลาหาเสียงเลือกตั้งตามมาตรา ๖๔ (๔) มารวมเป็นกำหนดเวลาบังคับใช้กับการกระทำตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ก็เป็นบทบัญญัติ

ที่ขัดแย้งกันเอง ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคกันในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากเมื่อพ้นกำหนดเวลา ตามมาตรา ๖๔ (๔) แล้ว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จะไม่มีผลบังคับใช้กับการกระทำทุจริต การเลือกตั้งของผู้สมัครอีกต่อไป ดังนั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จึงเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ นอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพ ของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้สมัคร รับเลือกตั้ง ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

คณะกรรมการการเลือกตั้งคัดค้านคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) เป็นบทบัญญัติ กำหนดสิทธิให้ผู้สมัครมีสิทธิหาเสียงเลือกตั้งได้ ซึ่งบุคคลทั่วไปไม่สามารถหาเสียงเลือกตั้งตามวิธีการ หาเสียงเลือกตั้งที่กำหนดโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะ ต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้ กกต. ประจําองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการประกาศ กำหนดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในเรืองสถานที่ปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและติด แผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่จะแสวงหาคะแนนนิยมจากประชาชนเพื่อให้ลงคะแนนเสียง ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ย่อมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) กำหนดให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในระยะเวลาดังกล่าว จึงไม่เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ของบุคคลที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเกินสมควร สำหรับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้สมัคร รับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การตัดสินใจลงคะแนนของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมต้องปราศจากมูลเหตุจูงใจอันเกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การมอบเงินให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนย่อมเป็นการบิดเบือนกระบวนการเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แม้บทบัญญัติมาตราดังกล่าวไม่กำหนดช่วงเวลาที่ยกเว้นการกระทำได้อย่างชัดแจ้งก็ตาม แต่การกระทำที่จะเป็นความผิด ตามกฎหมายต้องกระทำโดยมีเจตนาจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัคร รับเลือกตั้งอื่น ใ้หวังดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือก ผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นบทบัญญัติที่ชัดแจ้งแล้ว ไม่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษ

การกระทำที่เกิดขึ้นก่อน มีผลใช้บังคับเฉพาะบุคคลที่มีเจตนากระทำการเพื่อบังคับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เห็นว่า ผู้คัดค้านโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง แต่ส่วนที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ ส่วนมาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า ไม่เกี่ยวกับประเด็นคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้ห้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

ฯลฯ

ฯลฯ

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) เป็นบทบัญญัติให้จำกัดช่วงเวลาในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าในกรณีมีการสั่งให้เลือกตั้งใหม่ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง มาตรา ๖๔ ดังกล่าว ใช้ถ้อยคำว่า “ให้ผู้สมัครหาเสียง

เลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้” จึงย่อมเป็นที่ชัดเจนแล้วว่า จะต้องรู้ถึงตัวบุคคลว่าใครคือ ผู้สมัครที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัตินี้ ส่วนมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ได้บัญญัติไว้ใน หมวด ๖ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยบัญญัติ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ... ด้วยวิธีการ ... (๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ... มาตรา ๖๕ ดังกล่าวบัญญัติไว้ในลำดับที่ถัดต่อมาจากมาตรา ๖๔ จึงมีความหมายว่าผู้สมัครจะหาเสียงโดยวิธีการ ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ในช่วงเวลาที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๔ (๔) มิได้ด้วย ส่วนคำว่า “หรือผู้ใด” ในวรรคหนึ่งตอนต้นของมาตรา ๖๕ นั้น เป็นคำที่ต่อท้ายจากคำว่า “ผู้สมัคร” จึงต้องหมายความถึงบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้สมัครแต่เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครหรือมีความสัมพันธ์กับผู้สมัคร เท่านั้น กล่าวโดยสรุป คือ บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวข้างต้น ใช้บังคับได้กับผู้สมัคร หรือผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น เพราะการฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ดังกล่าว มิใช่จำคุกซึ่งเป็นโทษทางอาญาด้วย ดังปรากฏตามมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงมิได้ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่บุคคล หรือไม่สุจริต หรือไม่เที่ยงธรรม หรือมีผลย้อนหลังในการลงโทษทางอาญาดังที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง

ส่วนประเด็นเรื่องความแน่นอนชัดเจนของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น เห็นว่า บทบัญญัติ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นไปตามหลักความแน่นอนชัดเจนของกฎหมายอยู่แล้ว กล่าวคือ การห้ามผู้สมัครหรือผู้ใดในกรณีนี้กฎหมายห้ามทั้ง “ผู้สมัคร” และ “ผู้ใด” มิให้ฝ่าฝืนข้อห้ามภายใน กรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วผู้กระทำการฝ่าฝืนอาจกลายเป็น “ผู้สมัคร” ด้วยก็ได้ ส่วนความชัดเจนกรณีการกระทำของผู้กระทำความผิดอยู่ในข้อเรียกร้องที่กฎหมายห้ามมิให้กระทำการ และเรื่องมูลเหตุจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนหรือผู้สมัครอื่น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องพิสูจน์กัน โดยศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา ส่วนช่วงระยะเวลาที่ห้ามมิให้กระทำการตั้งแต่มีเหตุให้เลือกตั้งใหม่ ไปจนเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง ก็แสดงความชัดเจนถึงกรอบระยะเวลาที่กฎหมายเรียกร้องห้ามมิให้กระทำการ ไว้แล้ว

อนึ่งประเด็นที่ผู้คัดค้านอ้างในทำนองว่า การกระทำของตนกับพวกตามที่ถูกกล่าวอ้างตั้งแต่ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ เป็นวันก่อนที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะออกประกาศเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ ให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยกำหนดวันรับสมัครระหว่าง วันที่ ๒๒ - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งในวันดังกล่าวยังมิได้มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่คณะกรรมการ การเลือกตั้งอ้างว่ามีพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าตนมีความประสงค์จะลงสมัคร จึงมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ ว่าการกระทำของตนกับพวกกระทำความผิดตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการพิจารณาปรับใช้กฎหมายโดยไม่ถูกต้องนั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ที่จะเป็นผู้พิจารณาพิพากษาต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ